

Miniszteri Tanácsos Ur!

Folyó évi szeptember hó 6.-án kelt szives soraira a legnagyobb készséggel az alábbiakban adom meg a kívánt felvilágosításokat.

Legyen szabad mindenekelőtt előrebecsátnom, hogy a minisztériumok történetének a közelgő ventennárium alkalmából leendő megíratása mindenütt a legteljesebb visszhangra talált. Ezek közül a népjóléti miniszter ur válaszát másolatban tisztelettel cs. tolom.

Elfogadták a minisztériumok azt az alapgondolatot is, hogy mindenik készülő könyvnek minden politikai vonatkozástól mentes, egzakt, történeti adatokon nyugvó, szigoruan tudományos jellegű kormányzat, -illetőleg hivataltörténetnek kell lenni.

Tervezetet készítettem a könyv gondolatmenetéről. Ez természetesen kötelezettséget nem jelent, de a feldolgozónak munkáját talán megkönnyíti.

A könyv megírásához az anyagot elsősorban a kebelbeli irattár szolgáltatja. Ezenfelül az Országos Levéltár, Magyar Nemzeti Múzeum. RENDKÍVÜL SEMMIKÉPPEN VAN - ezidáig szerint feldolgozatlanul - a kormányjelentésekben, több törvény indokolásában stb.

Mindezt azért is meg kellett említenem, mert a feltett kérdésekre a feleletük ezekből adódik. Az anyag összehordása bizonyára 4-5 hónapra a feldolgozás ugyancsak 4-5 hónapot jelenthet. A kinyomtatásra tehát a jövő ősszel, esetleg 1948 elején fog sor kerülni. Hogy a nyomdai árak hogyan fognak akkor alakulni, ma megmondani nem lehet. Ezért talán nem is kellene most még ezzel a kérdéssel foglalkozni. Annnyival kevésbé, mert hiszen a miniszterelnökségnek és a minisztériumoknak rendelkezésére áll majd annak idején az Állami Nyomda, ahol minimális költséggel lesznek a kötetek előállíthatók. Ha azonban a kormány úgy gondolja majd, hogy nem kívánja ezt a nagyon szép munkát a magánnyomdaipartól venni és inkább az Egyetemi Nyomdával, vagy más magánnyomdával készíttetni el, egészen bizonyosra veszem, hogy a pénzügyminiszter ur nem fog elzárkózni a költségek viselésétől. A nyomdaköltség tehát - minden emberi számítás szerint - a miniszterelnökség rendes költségvetését egy

talán nem fogja terhelni; vagy ha mégis, nem számottevő mértékben.

Ami a terjedelmet illeti, nehéz volna határozott választ adni. A magasra tűzött cél az, hogy a miniszterelnökség története tudományos értékű, az egyetemi oktatásban felhasználható kormányzat-és hivatal-történet legyen, amely méltó a centennáriumhoz. Ennek a célnak az érdekében minden adat felhasználandó lenne, ami egyáltalán még felkutatható. Mindig azon a nézeten voltam, hogy az utolsó évszázad kormányzat-illetőleg hivatal-története csakis belülről írható meg, tehát csakis maguk a minisztériumok írhatják meg a maguk igaz és objektív történetét. A 48-as idők centennáriuma erre most soha vissza nem térő alkalomul szolgál, ezért kellene a történetnek teljesnek lennie. Ha a miniszterelnökség, vagy egyik - másik szaktárca a maga hivatal-történetének megírását mellőzné, igen könnyen megeshetik, hogy az illetékes szerv megbízása nélkül más, esetleg teljesen kívülálló személy vállalkoznék e feladat elvégzésére. Ez a személy esetleg olyan egyoldalú napi politikái és egyéb szempontokat vinne bele a könyv megírásába, amelyek kétségtelenül kevéssé szolgálnák az elérni kívánt tudományos és pedagógiai célt: a hivatal-történetének főbb eseményeiben tárgyilagosan hű visszatükröztetését. Ha úgy készül valamelyik könyv, amint a népjóléti miniszter ur tervezi, nevezetesen dokumentumok közlésével, bizonyára nagyobb terjedelemre kell számítani. A könyvnek terjedelme 250-300 nyomtatott oldalt fog kitenni.

Ezidőszerint ^{költés} egyes egyedül az a mérsékelt tiszteletdíj lenne, amit a Miniszterelnök Ur a feldolgozóknak felajánlana. Sokat kell olvasni, sok adatot kijegyezni, hosszabb részeket lemásolni, ezért méltányos lenne a tiszteletdíj engedélyezése.

Budapest, 1946.szeptember 18.-án

Kiváló tisztelettel

egyetemi ny. r. tanár
a Közigazgatástudományi Intézet
igazgatója